

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Uvodni nagovor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na
6. predsedničinem forumu
»Umetna inteligenca: med napredkom, odgovornostjo in novo pismenostjo«**

Brdo pri Kranju, 7. maj 2026

Spoštovani visoki gostje,
spoštovane udeleženke in spoštovani udeleženci.

Kar ste pravkar videli, nisem bila jaz. Bil je globoki ponaredek. Prepričljiv, kajne? Moj obraz, moj glas, moje besede. A lahko bi bil izdelan brez moje vednosti in brez mojega soglasja. In če sem bila danes jaz tista, ki ste jo videli na zaslonu, je lahko to jutri kdor koli med vami. To ni znanstvena fantastika. To je tehnologija, ki je že tukaj, med nami, zdaj. Posnetek je pripravil Vid Klopčič s Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani. Vid, hvala za ta nazorni prikaz, kaj je mogoče z današnjo tehnologijo ustvariti, in hvala, ker je pripravljen z mojo privolitvijo. Brez nje bi bil ta isti posnetek lahko tudi sredstvo za zavajanje.

Prav to je sporočilo, s katerim želim odpreti današnji forum. Umetna inteligenca ni stvar prihodnosti, temveč je stvar sedanjosti. Že danes spreminja, kako delamo, kako se učimo, kako komuniciramo, kako se odločamo. Že danes posega v naša življenja, včasih neopazno, včasih korenito. Ne moremo si več privoščiti, da o njej razmišljamo kot o nečem, kar šele prihaja. Kajti prišla je. Zato ni več vprašanje, ali jo bomo sprejeli, temveč je vprašanje, kako jo bomo oblikovali. Da bo služila nam, in ne mi njej.

Umetna inteligenca je izjemno zmogljiva. Zdravnikom je v pomoč pri diagnostiki, znanstvenikom pri odkrivanju novih materialov in zdravil, učiteljem pri prilagajanju učnega procesa. Omogoča hitrejše odločanje, boljše razumevanje podatkov in nove oblike ustvarjalnosti. A prav ta zmogljivost nas zavezuje k odgovornosti. Tehnologija, ki je lahko v pomoč, je lahko tudi v škodo, še posebej, če je pristranska, nepregledna ali če jo prepustimo tistim, ki jim ni za skupno dobro.

Slovenija na tem področju ni na začetku. Naši raziskovalci se z umetno inteligenco ukvarjajo že od sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je z raziskavami na tem področju pričel akademik Ivan Bratko s svojimi sodelavci. Danes imamo močne skupine na Institutu Jožef Stefan in na univerzah, pod okriljem UNESCO v Ljubljani deluje mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco. Naši strokovnjaki sooblikujejo evropske strategije za umetno inteligenco v znanosti in sodelujejo pri sprejemanju ključnih odločitev. Gradimo slovensko tovarno umetne inteligence, vredno 135 milijonov evrov, s superračunalnikom, ki bo med močnejšimi v regiji. Razvijamo lastne jezikovne modele za slovenščino. To ni malo, temveč je odlično izhodišče.

A znanje in infrastruktura sta nujna, a ne zadostna pogoja za napredek. Potrebujemo prenos tega znanja v prakso. Potrebujemo strateško ravnanje, potrebujemo še več vlaganj v raziskave. Naši najboljši kadri morajo imeti pogoje, da ostanejo in ustvarjajo tukaj. Država mora to področje podpirati še bolj aktivno, dosledno in dolgoročno.

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Posebej me skrbi, kar bomo danes slišali o šolstvu. Naši otroci in dijaki umetno inteligenco že uporabljajo. A pogosto brez usmerjanja, brez kritične razdalje, brez razumevanja, kaj se dogaja v ozadju. Smo med redkimi v Evropi brez sistematičnega pouka računalništva. Podatkovna pismenost v naših šolah skoraj ne obstaja. Medtem ko druge države to vključujejo v kurikule, mi ostajamo pri projektih, ki se končajo, preden uspejo kar koli spremeniti. To moramo spremeniti. Ne čez pet let, temveč zdaj. Vsaka generacija, ki teh znanj ne dobi, pomeni korak nazaj za celo državo.

Danes bomo govorili tudi o tem, kje je meja med napredkom in varovalkami ter o tem, kako zagotoviti, da bodo sistemi umetne inteligence varni, pregledni in pravični. Evropa je s sprejetjem Akta o umetni inteligenci postavila prva jasna pravila. Slovenija je bila med prvimi, ki je sprejela zakon za njegovo izvajanje. Vzpostavljamo regulativne peskovnike, kjer bodo podjetja lahko razvijala in preizkušala svoje rešitve v sodelovanju z zakonodajalcem. Zakonska ureditev ne sme biti ovira, temveč podpora inovacijam, ki pa ne smejo posegati v človekove pravice in pravno državo ter jih ogrožati.

Spoštovani.

Dobrodošli na mojem že šestem predsedničinem forumu, kjer nadaljujemo skupno obravnavanje ključnih družbenih izzivov, ki vplivajo na naš vsakdan – tokrat s poudarkom na umetni inteligenci. Vesela sem, da se nam tudi tokrat pridružujejo strokovnjaki, raziskovalci, predstavniki civilne družbe in politike, s katerimi skupaj iščemo učinkovite in dolgoročne rešitve, saj verjamemo, da smo kot skupnost uspešnejši, če delujemo povezano.

Slovenija je majhna, a to ni razlog za zadržanost. Nasprotno. Prav zato lahko postanemo prostor, kjer se inovacije razvijajo odgovorno, kjer naši raziskovalci, ki že žanjejo mednarodne uspehe, dobijo še boljše pogoje za delo, in kjer šolstvo končno dobi vsebine, ki jih potrebuje. Ne potrebujemo le strategij na papirju. Potrebujemo pogum za odločitve, ki bodo podlaga za dejanja.

Današnji forum je vabilo k takemu pogovoru. Odprtemu, strokovnemu in pogumnemu. Prisluhnimo drug drugemu in nato skupaj ukrepajmo.

Hvala.